

Nr 1 februari 2007

Finlands

Synskadade

6

Patrik ny ordförande
i Vasa

8

Intervju med
Paulina Hannus

12

Rapport från
krigets Libanon

Innehåll Nr 1/ 07

- 3** Ledaren: Själens spegel
- 4** Meddelanden
- 6** Patrik Paulin ny ordförande i Vasa
- 8** Paulina Hannus forskade om punktskrift
- 10** Brailleskriften
- 12** En minoritet i kris
- 16** Halkrisken stor vintertid
- 18** Majblomman fick konstverk
- 19** Taktil bok vann pris
- 20** Ögonskydd räddar ögon
- 22** Handikappades sysselsättning
- 24** Meddelanden
- 25** Meddelanden från distrikten

Finlands Synskadade är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på kassett och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 96. Nummer 2/2007 utkommer 1.3, manusstopp 7.2.

Utgivare: Förbundet Finlands Synskadade rf,
Nylandsgatan 25 A 6, 00120 Helsingfors
Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sofia Stenlund
Tfn 09-6962 3017

e-post: sofia.stenlund@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar: Susanna Antell, tfn 09-6962 3026, e-post: susanna.antell@fss.fi

Pärmbild: Krigets Libanon

Foto: Bengt Sigvardsson

ISSN 0789-5739

Näkövammaisten Keskusliiton
kirjapaino, Helsingfors 2007

■ Sofia Stenlund är chefredaktör för Finlands Synskadade.

”Vi är kritiskt tänkande människor”

Hur ser mannen på gatan på en synskadad? Är svarta solglasögon och vit käpp de enda attribut som skiljer en seende från en synskadad? För ja, för att känna igen hjälpmidlen krävs att du ser dem. Men om vi utgår från en seende person: Hur reagerar hon? Hur associerar han?

Mina första intryck av en organisation för synskadade var blandade. Flera av de första reaktioner jag upplevde indikerade att synskadade undervärderas. ”Vi är kritiskt tänkande människor”, poängterade en medlem med gedigen erfarenhet i ett tidigt skede, och vad som lät som en truisem utvecklades för mig småningom till en insikt. För mig är det självklart att mina läsare är kritiskt tänkande människor, men att utgå från att motparten inser det är inte alltid självklar för läsarna själva.

Den veritabla utmaningen ligger alltså inte enbart i att servera Finlands Synskadades läsare material som är utmanande och kräver en skärpt och vaken läsare. Som jag ser det är det viktigare att kunna förmedla, poängtera, behandla och kanske småningom bidra till att ingen någonsin ska behöva

påpeka att en organisation för synskadade - eller med vilken fysiskt nedsatta förmåga som helst - har kritiskt tänkande medlemmar. Hur man gör det, hur man ens bidrar till en sådan process är en intrikat fråga.

På lång sikt handlar det om att påverka attityder. På kort sikt handlar det också om att påverka attityder. Att tillåta människor i ens omgivning att vidga begreppet synskadad, att byta ut de imaginära attributen. För att folk ska kunna göra det krävs ett tillfälle, en situation där de får ompröva sina fördomar. Situationerna kan se ut hur som helst – huvudsaken är att man reagerar när man möter dessa tillfällen.

Jag tror knappast att just min bild av en organisation för synskadade kommer att förändras så mycket. Synskadad innebär att samhället behöver anpassa sig efter en, men också tvärtom. Att ha en synskada innebär att man ser sämre. Eller inte alls. Resten påverkas till stor del personlighet, och den sitter varken i solglasögonen eller i den vita käppen - det är inte alltid ögonen som är själens spegel. ■

Meddelanden

FSS taltidningar byter format

(MP) I mitten av februari, med det nummer av Medlemsbandet som utkommer den 15 februari, kommer Medlemsbandet att byta format från kassett till cd-skivor.

Förutom att Medlemsbandet övergår kommer även andra tidningar som produceras här på förbundet att övergå till cd-format från och med ungefär samma tidpunkt. Taltidningsversionen av Finlands Synskadade nummer 2 utkommer på cd. Information om den exakta tidpunkten för övergången gällande de övriga tidningarna kommer i respektive tidning.

För att lyssna på en taltidning på cd behöver man en CD-spelare av något slag. Man kan till exempel lyssna på taltidningarna med en vanlig CD-spelare, en Daisy-spelare eller en dator.

Eftersom alla taltidningar småningom kommer att övergå till att utkomma i Daisy-format lönar det sig att skaffa en Daisy-spelare. Alla som är kunder vid Celia-biblioteket får via dem en Daisy-spelare. De som inte är kund vid Celia-biblioteket har rätt att få en Daisyspelare via hälsovården och du kan ta kontakt med din rehabiliteringshandledare om detta gäller dig, så hjälper hon dig vidare.

God tid och Vi hörs som taltidningar

(MP) Svenska pensionärsförbundets tidning God Tid och Svenska hörsel förbundets tidning Vi Hörs finns nu som taltidningar. I början av året fick Medlemsbandets prenumeranter en pilotutgåva av taltidningarna som bilaga till tidningen.

Projektet med att ge ut en pilotutgåva grundar sig på samarbetet mellan de tre förbunden och initiativet till pilotutgåvan

kom från Hörsel förbundet och Pensionärsförbundet FSS sextioårsjubileum till ära.

Genast efter pilotutgåvan har följande projekt tagit vid. Man har ansökt om och fått finansiering för fortsatt utgivning av dessa tidningar som taltidning. Projektet med utgivning av dessa tidningar som taltidningar kommer att utvärderas om ett halvt år.

Intresserade kan prenumerera på dessa tidningar genom att ta kontakt med Tina Dunderfelt på FSS kansli per telefon 09-6962 3010. Tidningen Vi hörs utkommer med tre nummer per år och det kostar 5

euro per år att prenumerera på den, eller 2 euro per nummer. Tidningen God tid utkommer med nio gånger per år och det kostar 10 euro per år att prenumerera på den, eller 2 euro per nummer.

Medlemsbandet söker rapportörer

(MP) Medlemsbandet söker rapportörer som vill göra inslag från olika håll. Kraven på rapportörerna är att man är intresserad av att arbeta med att göra ett bra inslag från början till slut, har ett gott språk och har förmåga att lära sig använda den tekniska utrustning som förbundet lånar ut. Medlemsbandet kan erbjuda nya erfarenheter, utbildning, en möjlighet att vara med där det händer, modern och bra inspelnings- och redigeringsutrustning samt arvoden för de inslag som tas med på Medlemsbandet.

De som är intresserade ska ta kontakt med förbundets informationschef Mari Pennanen senast den 23 februari. Skicka ett mail där du kort berättar om dig själv på adressen mari.pennanen@fss.fi eller ring 09-6962 3013. Bland de intresserade kommer sedan de nya rapportörerna att utses och under våren ordnas en träff och utbildningsdag, där rapportörerna bland annat får lära sig hur man gör ett inslag, hur man redigerar och hur inspelningstekniken fungerar.

Patrik är ny ordförande i Vasa

Efter bara tre år i förbundet Finlands Svenska Synskadade har Patrik Paulin engagerat sig aktivt i verksamheten. Från och med årsskiftet blir han ny ordförande för distriktsföreningen Vasa svenska synskadade r.f.

Patrik Paulin är hemma från Oravais, och med sina 31 år är han förmodligen den yngsta ordförande distriktet haft sedan den startade sin verksamhet. Han blev nominerad och vald under distriktsföreningens senaste möte, och förutom honom är Bo-Erik Weegar och Andreas Kanto nya styrelsemedlemmar.

Under årens lopp har Patrik gått flera utbildningar: Först utbildningsprogrammet för maskin och metall samt grundexamen inom träindustrin, eller maskinsnickare. Inom arbetslivet har han hunnit med en del korttidsjobb. Bland annat har han varit anställd på pälsfarmer under högsäsongerna. Han har dessutom jobbat på Milka Mejeri samt Kimo Bruk.

Till Patriks intressen hör teknik i allmänhet och datorer i synnerhet. I hemmet finns dessutom tre hundar som tar upp en del av hans tid. Patrik blev synskadad för ungefär tre år sedan och han har varit medlem i Finlands Svenska Synskadade ungefär lika länge. Under ett års tid har han suttit i kommunikationsutskottet, dessutom är han Daisy-instruktör samt informatör.

■ Inom 2007 är det Patrik som svingar ordförandeklubban. Han betonar dock att han inte strävar efter alltför stora förändringar.

Varför ställde du upp som ordförande?

– Jag funderade på det under en tid innan valet, och blev nominerad. Jag vill arbeta för verksamhet för synskadade i alla åldrar. Just nu tycker jag vi har en bra åldersmässigt blandning i styrelsen.

Vilka egenskaper har du som kan vara till nytta som ordförande?

– Jag är diplomatisk, tar det rätt så lugnt och är bra på att lyssna på folk. Jag tycker om att jobba med människor och hjälpa andra. Sedan skulle jag kunna vara mindre nervös och otålig, jag vill alltid att allt ska hända med detsamma.

Vad betyder FSS för dig? Hur blev du själv aktiv?

– Då jag fick mina glasögon via sjukhuset frågade jag om det fanns en dator jag kunde använda någonstans. Då fick jag kontakt med rehabiliteringshandledare Pia Nabb som erbjöd mig olika aktiviteter. Det var mest en impuls, jag tycker om att hoppa på och prova på olika saker. Det är bra att träffa andra som har ungefär samma problem.

Hur skulle förbundet kunna locka fler medlemmar?

– Genom att hålla god kontakt till varandra. Att erbjuda ett bra utbud och bra verksamhet för olika åldersgrupper. Jag tror inte på för stora förändringar. Dessutom kunde förbundet ha större samarbete med andra förbund och politiker. Det är viktigt att få med mer unga medlemmar som är villiga att jobba för föreningen.

Du är också med i en nystartad ungdomsgrupp. Vad gör ni?

– Det är Vasa-distriktet tillsammans med Norra Österbottens synskadade som startade en grupp för yngre medlemmar i fjol. Vi är drygt tio medlemmar i åldern 15-34 år. Det är ett bra sätt att komma med i en förening!

Hur ser du på din synskada?

– Jag tycker att det är viktigt att man provar på saker och försöker även om man är synskadad. Jag tror att det var bra för mig att jag snabbt accepterade min situation som synskadad. Det är förstås med- och motgångar. Klart att det uppstår negativa incidenter ibland, men det gäller att stå på sig. Jag har blivit rätt så väl bemött. Det är viktigt med information utåt, till allmänheten. Som informatör har jag besökt lågstadieskolor och märkt att de är intresserade och mottagliga i den åldern.

Vad tycker du kunde utnyttjas bättre i föreningen?

– Tekniken är ett bra hjälpmedel. Internet ger mycket bra information för dem som har tillgång till det. Det är viktigt att synskadade kan hålla kontakt med varandra, jag använder själv Skype och kommunikationsprogrammet MSN. Ett annat problem är de långa avstånden i Österbotten, men färdtjänsten fungerar bra här.

Övriga styrelsemedlemmar är Bo-Eric Weegar, Andreas Kanto, Lena Holmström, Ingmar Marander, Göran Norrgård och Lilian Söderman. Kassör är Rolf Åberg och distriktssekreterare Marléne Ekholm.

”Nu kan jag inte önska mig något mer”

Paulina Hannus har flera milstolpar i form av egenskaper och kunskaper bakom sig; hon behärskar tio-fingerssystemet för maskinskrivning, hon är musikalisk och sjunger i kör samt har sedan några veckor tillbaka en magistersexamen i franska språket. Dessutom behärskar hon punktskrift och vet mer om dess historia och utveckling än de flesta. Att hon är helt blind sedan födseln verkar vara ett större problem för omgivningen än för henne själv.

I december 2006 fick Paulina Hannus besked om att hon utexaminerats som magister från Humanistiska fakulteten vid Åbo Akademi. Många hinder och fördomar besegrades under de dryga sex åren som universitetsstuderande.

– Jag tycker att jag inte ens kan önska mig något mer nu när jag studerat färdigt, säger Paulina. Jobbet kommer sen när det kommer.

Paulina är 29 år. Hennes skoltid inleddes med fyra år i svenska skolan för synskadade i Helsingfors, och efter högstadiet tog hon ett mellanår på Lärkkulla Folkakademi i Karis med inriktningen musik. Paulina blev student från Borgå gymnasium 1998 och efter det var planerna relativt klara. Hennes intresse för språk förde henne till linjen för franska språket vid Borgå Folkakademi, och efter det gick hon ett år på Arla-institutet. Vid Arla gick Paulina ett förberedande år. Hon provade på att bo i en av deras övningslägenheter och lärde sig matlagning, vävning, datakunskap och annat, samtidigt som hon bättrade på sin finska. Där träffade Paulina också sin pojkvän Ove Björknäs från Lålby i Österbotten.

Att det blev universitetsstudier i franska var naturligt eftersom Paulina är intresserad av språk. Hon flyttade till Åbo och hade hjälp av

olika assistenter, sammanlagt åtta olika assisterande personer efterträdde varandra under studietiden. Tre av assistenterna studerade själva franska, andra var bara personer hon intervjuade och fann att samarbetet fungerade bra tillsammans med. Assistenten hjälpte henne med vardagliga saker, men mycket var relaterat till skolarbetet. Det finns ännu många hinder att övervinna inom universitetsvärlden och studier i allmänhet, även om Paulina är positiv till det bemötande hon fick.

– Min uppfattning är att det är jätteovanligt med synskadade universitetsstuderande. Jag fick ofta påpeka för lärarna att jag måste ha allt material elektroniskt och måste ha tid på mig att skanna in det. Också tentfrågorna behövde jag på diskett. Via synskadades bibliotek fick jag en del, men inte allt, förklarar Paulina. Hennes magistersavhandling behandlar punktskriftens utveckling och precis som för allt annat större forskningsarbete var det inte bara svårt att hitta material, utan framför allt att söka fram det relevanta och väsentliga bland källornas många boksidor.

– Min assistent hjälpte mig att söka på Internet och på bibliotekens databaser. Sedan kopierade vi lösa blad och skannade in dem på dator. Den viktigaste informationen hjälpte

■ Paulina Hannus kan som magister vänta sig nya utmaningar. Översättningsjobb är något hon gärna ägnar sig åt.

bland andra seende vänner och min mamma till med att hitta. En del av sina studier utförde Paulina vid universitetet i Caen i Normandie i Frankrike. Utbytesstudierna betecknar hon som en utmaning. Paulina hade en finlands-svensk assistent under sin tid där, och till skolan tog hon sig med spårvagn.

Arbetet med pro gradun räckte cirka ett år i anspråk. Paulina hade fördelar angående ämnesvalet och skrivarbetet i och med att hon behärskade franska språket. Punktsskriftens grundare Louis Braille var fransman och en hel del av den information som finns att tillgå kring punktsskriften har franska som originalspråk. Det var ett relativt odokumenterat område Paulina tog tag i. En del skrifter och källor finns samlade, men sammanställningen och koncentrationen av information är unik i sitt slag.

Punktsskriften har en brokig bakgrund. Den historiska information vi har att tillgå i ämnet inleds med att blinda ansågs obildbara och saknade helt utbildningsmöjligheter. De första försök som gjordes för att skapa ett skriftspråk för synskadade utgjorde reliefbokstäver i olika material. Efter detta utprovades olika tekniker, samtliga med vissa fel och brister.

År 1809 föddes Louis Braille, som blev blind till följd av en ögonskada han åsamkat sig i sin fars sadelmakeri. Skriftens sex punkter kan i olika formationer kombineras på 63 olika sätt, och han utarbetade system även för siffror och noter. Vid en konferens om undervisning för blinda och döva 1878 i Paris antogs brailleskriften för blindundervisningen i Europa.

Paulinas egen magistersavhandling har hon skrivit på dator och den finns i elektroniskt format, som kan läsas i punktsskrift eller med talsyntes. Ett sorts jobb Paulina skulle vilja satsa sig med i framtiden är översättningsarbeten.

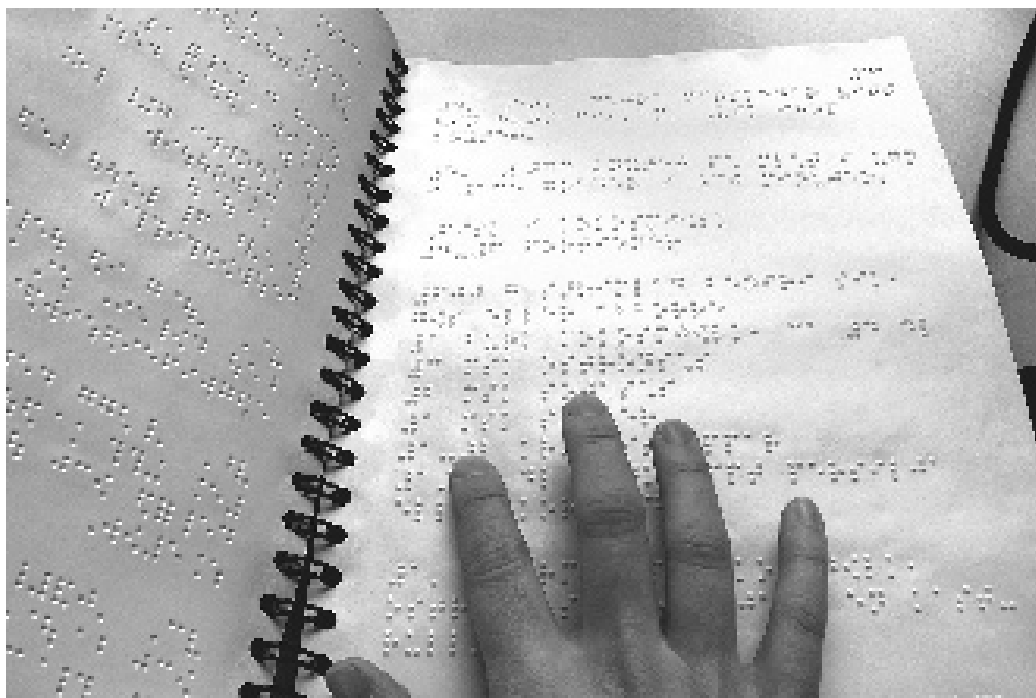
– Jag vill bo i Borgå, men jobbet får vara lite vad som helst, det kan också vara sekreterar- och andra kontorsjobb.

Av studietiden kommer Paulina att minnas mycket jobb, givande studier, allmänbildning och begränsad fritid.

– När jag började studera på universitet kändes det jobbigt ibland. Jag hann till exempel inte delta i studentkårens aktiviteter eller sjunga i kör. Det är få synskadade som studerar på universitet, så jag saknade ibland att utbyta erfarenheter med någon. Ibland kändes det ganska ensamt.

Nu går Paulina Hannus vidare mot nya utmaningar, upplevelser och milstolpar i sitt händelserika liv.

Text och foto: Sofia Stenlund

Brailleskriften – utvecklingen av en skrift för de blinda

Finlands Synskadade publicerar i två delar den svenska sammanfattningen till Paulina Hannus magistersavhandling "L'écriture Braille - le développement d'une écriture pour les aveugles" med anledning av den internationella Brailledagen samt FSS egen Brailledag som firades den 20 januari. Nästa del som fokuserar på Louis Braille publiceras i nästa nummer.

De blinda, som utgör en minoritet i alla samhällen, har länge varit en åsidosatt grupp. De har varit beroende av uttolkare av allt skrivet ända tills det skapades en fungerande taktilskrift. År 1825 uppfann fransmannen Louis Braille (1809-1852) sin punktskrift, som än i dag används av blinda överallt i världen. Syftet med min avhandling är att redogöra för den utveckling på 400 år, som utmynnade i brailleskriften. Från och med 1500-talet till och med 1800-talet uppkom många taktila skrifter. Jag ska i detalj undersöka några av de här skriftsystemen med hjälp av illustrationer. Varför visade sig de flesta av de taktila

skrifterna vara otillräckliga för blinda? Vad är det som gör brailleskriften så välfungerande i förhållande till andra blindskrifter? Jag följer också etableringen och spridningen av brailleskriften i världen. Två bilagor illustrerar detta. Min avhandling bygger på den historisk-kronologiska metoden. Mitt material består av skriftliga källor. Jag hänvisar endast till en muntlig källa, erfarenheter av ett besök i Louis Brailles museum i Paris.

Under historiens gång har merparten av de blinda varit föremål för omgivningens godtycke. De blinda var ofta så fattiga att de

måste tigga för sitt uppehälle. De var också sysslösa, eftersom man länge ansåg att blinda var obildbara. Sjukdom och handikapp uppfattades som syndastraff, men kyrkan talade också för välgörenhet. På medeltiden grundades kongregationer för blinda, bl.a. Quinze Vingts i Paris.

Historien känner till några enskilda blinda som blev mycket lärda och fick höga poster i samhället. Dessa blinda hörde till rika familjer. Man försökte lära dem att känna igen bokstäverna och t.o.m. att skriva. Men med bokstäver av knappålar, trä- eller metallbitar, kunde de blinda inte läsa sig till kunskap. De undervisades muntligt och deras alster skrevs av seende efter dikta- men. Antalet lärda blinda kulminerade på 1600- och 1700-talen. Uppfinningen av boktryckarkonsten på 1400-talet bidrog till att göra skrivning och läsning allmännare. Renässansen och humanismen lyfte fram konsten, vetenskapen och individens betydelse. Reformationen betonade arbete för alla och vikten av att alla skulle kunna läsa Bibeln.

Från och med 1500-talet gjordes många försök att anpassa de seendes latinska bokstäver till känseln. Reliefbokstäver tillverkades av olika material såsom trä, ståltråd, bly och metall. Bokstäver graverades också in i bl.a. träbitar och vaxtavlor. De här taktila alfabetena fick emellertid ingen allmän spridning bland blinda. De latinska bokstäverna invecklade struktur gör dem svåra att avläsa med fingrarna.

Den italienske jesuitpatern Francesco Lana-Terzi (1631-1687) utvecklade taktila skriftsystem oberoende av det latinska alfabetet. Dessa var därför bättre anpassade till känseln än de taktila skrifter som byggde på de latinska bokstäverna. Francesco Lana-Terzis

skrifter var hemliga skrifter, som bara kunde tydas av den som hade nyckeln till dem. Den mest kända skriften bestod av punkter inuti räta vinklar, en annan av olika slags frön inuti rör.

Valentin Haüy (1745-1822) lade grunden för den allmänna blindundervisningen då han öppnade en skola i Paris 1784. Upplysningstiden strävade till jämlikhet mellan människor. Man trodde att utbildning skulle kunna förbättra världen. Filosofer som John Locke och Denis Diderot började intressera sig för de blindas möjligheter till utbildning. Från den första blindskolan spred sig undervisningen av blinda runtom i Europa i slutet av 1700-talet och början av 1800-talet.

Före den allmänna blindundervisningens tid saknade de blinda ett gemensamt skriftspråk. Valentin Haüy tryckte det latinska alfabetet i relief på tjockt, fuktat papper. Det var den första taktila skriften med vilken man kunde trycka böcker. Trots det, var undervisningen i de första blindskolorna mestadels muntlig. Reliefbokstäver i litet format var svåra att uppfatta med känseln. Reliefbokstäver i stort format var tydliga, men de tog alltför mycket utrymme på pappret. Därtill var reliefskriften ytterst mödosam att skriva.

Artillerikaptenen Charles Barbier (1767-1841) uppfann de första egentliga punktskrifterna, hemliga skrifter för soldaterna i den franska armén. En av dem, den s.k. nattskriften, utvecklades från ett system med elva punkter till ett med tolv punkter. De tolv punkterna var ordnade parvis vertikalt så att de blev två på bredden och sex på höjden. Nattskriften var fonetisk och innehöll tecken för 36 olika ljud i det franska språket.

En minoritet i kris

När krig bryter ut gäller det att snabbt fly stridszonerna, något som är lättare sagt än gjort om man är blind eller synskadad. Det fick många libaneser erfara i somras.

På eftermiddagen den 12 juli 2006 arbetade den gravt synskadade sekreteraren Aibada El Khalil som vanligt på Socialministeriet i Libanons huvudstad Beirut. Plötsligt hördes flera bombsmällor. Den israeliska armén bombade södra Libanon och södra Beirut efter att den väpnade grenen av det shiamuslimska libanesiska partiet Hizbollah hade tillfångatagit två israeliska soldater på den israeliska sidan

av gränsen och dödat åtta andra.

– Alla lämnade ministeriet. Jag visste inte vad jag skulle göra. I vanliga fall hämtas jag i bil efter jobbet, berättar Aibada när jag träffar henne och hennes synskadade väninna Dalal Abi Haida på ett café i västra Beirut.

Aibada bodde med sin mor och blinda syster i den södra Beirutförorten Dahiyeh där Hizbollah hade flera huvudkvarter.

■ "Det kändes som om jorden försvann under oss. Men det hemskaste var att vänta på nästa bomb, berättar gravt synskadade Aibada om situationen i Beirutförorten Daniyeh.

Därmed var stadsdelen ett givet bombmål.
 – En arbetskamrat körde mig till Dahiyeh.
 När jag kom hem gick vi till ett skyddsrum.
 Jag fick bara med mig mobiltelefonen och kläderna jag bar, säger Aibada.

Skyddsrummet var packat av människor.
 Under krigets andra dag flydde de flesta till säkrare delar i landet. Dalal, som också bor i Dahiyeh och är synskadad, flydde med sin familj till släktingar i östra Libanon. Aibada, hennes mor och syster var de enda som stannade i skyddsrummet.

– Vi fick inte plats i några bilar och ingen vågade komma och hämta oss. Alla lider i krig men det är extra svårt för oss med funktionsnedsättningar. Andra kan snabbt ta sig till sina bilar och köra iväg. Vi kan inte fly utan hjälp, säger Aibada.

Allt eftersom dagarna gick blev bombningarna intensivare.

– När en bomb slog ned bländades vi först av ett kraftigt ljus, sedan kom en enorm smäll. Det kändes som om jorden försvann under oss. Men det hemskaste var att vänta på nästa bomb, säger Aibada. De sov på betonggolvet. Stanken av ruttande lik, krut, rök och kemikalier, antagligen från fosforbomber, var kväljande. Elen var utslagen.

– Jag är beroende av ljus för att ta mig fram och kunde inte ens gå på toaletten själv. Jag hade känt mig så trygg i mitt liv. På ett ögonblick försvann allt, säger Aibada.

De befann sig i en situation där de tvingades välja mellan pest och kolera.

– Vi kunde dö om vi stannade i skyddsrummet, samtidigt ringde släktingar och varnade oss för att fly eftersom israeliska spanings- och bombplan lokaliserade allt

som rörde sig på marken. Om någon skulle komma och hämta oss riskerade vi att dödas eftersom vägarna bombades, säger Aibada.

Efter nio dagar var maten och vattnet slut. En släkting kom och hämtade dem under ett uppehåll i bombningarna. De tog sig till ett litet hus norr om Beirut. Femtio personer bodde i huset under primitiva förhållanden. Det fanns ingen el eller ljus. Toaletten var inte anpassad och för att spola den fick man hämta vatten utifrån.

– Jag varken åt eller drack för att slippa befolk om hjälp att gå på toaletten. Men värst av allt var att jag inte längre kunde ta hand om min blinda syster, säger Aibada samtidigt som tårarna börjar rinna längs hennes kinder.

När det blev eldupphör, den 14 augusti, återvände familjen till sin lägenhet i Dahiyeh. Den var bara delvis skadad.

Under kriget blev cirka 15 000 byggnader delvis eller totalt förstörda. Hela byar och kvarter bombades sönder. Idag ligger stora delar av Dahiyeh i ruiner.

– Tidigare fanns det områden som vi kände utan och innantill. Efter kriget bestämde vi oss för att gå till vårt favoritcafé. Plötsligt tvärbromsade en bil och föraren skrek åt oss att stanna. Vi höll på att gå rakt ned i en djup bombkrater där caféet hade legat tidigare, berättar Aibada.

– En del kvarter kommer att byggas upp från grunden. Vår omgivning förändras dagligen, säger Dalal.

Aibada berättar att kriget fortfarande plågar henne.

– Jag vaknar på nätterna och har flashbacks. Jag måste känna på min säng i flera minuter innan jag fattar att jag är hemma, säger hon.

Även faktumet att Dahiyeh ligger i närheten av Beirut flygplats plågar henne.

– Varje gång jag hör ett flygplan blir jag rädd. När jag hör skrik från filmer på TV blir jag skrämmd och frågar vem som skriker.

Samtidigt betyder mycket som jag tidigare tog för givet mer idag, som till exempel att kunna äta och byta kläder, avslutar Aibada.

I västra Beirut sitter Amer Makarem, president i Libanons största blindorganisation, Youth Association For The Blind (YAB), på sitt kontor. Organisationens vanliga aktiviteter upphörde vid krigsutbrottet.

– Många medlemmar flydde från bombningarna av södra Libanon och södra Beirut till andra delar av landet. Vi ringde runt och kollade var de befann sig och om de behövde hjälp. Tyvärr kunde vi inte hjälpa dem med evakuering, berättar Amer. Det var farligt att färdas på vägarna, framförallt i södra Libanon där alla fordon var potentiella bombmål. Cirka 1300 libaneser dödades. Kring en miljon libaneser flydde krigszonerna, en del fick tillfälligt tak över huvudet hos släktingar, andra i offentliga byggnader. Medlemmar från YAB, och andra frivilligorganisationer, delade ut förnödenheter till internflyktingarna.

– Även i fredstid är det svårt att vara blind i ett nytt område. Man behöver några dagar att lära känna omgivningen för att ta sig runt på egen hand. I krig måste du fly ditt hem direkt, ofta till den ena nya platsen efter den andra. Det är förnedrande för en blind person som gång på gång hamnar i en situation där han eller hon är hjälplös och inte kan få specialhjälp, säger Amer.

Under kriget uttraderades hela arbetsplatser, andra hotas av konkurs eftersom de inte hade någon verksamhet på över en

månad. Stora delar av jordbruket, som många försörjer sig på, är utslaget på grund av att odetonerad ammunition ligger utspridd i odlingar och åkrar. Nyfattigdom och arbetslöshet ökar.

– Alla libaneser har drabbats. Folk är oroliga för att mista sina jobb. Bensin och diesel var bristvaror under kriget vilket har lett till dyrare transportkostnader. Många föräldrar har inte råd att skicka sina barn till skolor eller centers, säger Amer.

YAB grundades 1981 och kämpade länge för en lag som ger personer med funktionshinder rätt till utbildning, arbete med mera. År 2001 kom slutligen en sådan lag, men det har varit si och så med tillämpandet av den. Mycket av det som YAB hade uppnått har slagits i spillror.

– Före kriget jobbade vi med arbetsutbildning samt integration av blinda elever i vanliga skolor. Inför höstterminen hade vi arbetat fram ett integrationsprogram som skulle tillämpas i några vanliga skolor, berättar Amer.

I Libanon går de flesta blinda barnen i specialskolor, något som YAB menar bidrar till utanförskap. Föräldrakommittéer och nätverk av olika institutioner och NGO:s hade upprättats för integrationskampanjer. Under kriget totalförstördes cirka 50 skolor och kring 300 blev delvis förstörda.

– Nu prioriterar Utbildningsministeriet återuppbyggnaden av skolor och medlemmarna i föräldrakommittéerna har fullt upp att tänka på hur de ska försörja sig eller återuppbygga sina hem, säger Amer.

I början av 2006 startade YAB en arbetsutbildning för 20 arbetslösa blinda personer i Beirut och 15 i den nordlibanesiska staden Tripoli.

– Utbildningen var i två steg. Det första

■ Under kriget blev cirka 15 000 byggnader delvis eller totalt förstörda. Hela byar och kvarter bombades sönder. Idag ligger stora delar av Dahiyeh i ruiner.

steget avslutades i juli. Efter kriget har vi inte kunnat gå vidare till det andra steget som är arbetsplatspraktik. Arbetsgivarna här upptagna med att få sina företag på fötter igen, säger Amer.

För tillfället råder politisk instabilitet i Libanon och ingen vet var det kommer att leda. Det rasade ett blodigt inbördeskrig i Libanon mellan 1975 – 1990 och många libaneser fruktar att ett nytt ska bryta ut. Dessutom råder ingen riktig fred mellan Israel och Hizbollah, endast en bräcklig vapenvila. I september hölls en internationell givarkonferens för Libanons återuppbygg-

nad i Stockholm, men återuppbyggnaden går långsamt.

– Man kan inte tala om att någon egentlig återuppbyggnad har inletts, men när den väl kommer igång kommer vi att lobba för att vår rätt till tillgänglighet implementeras, avslutar Amer.

Text och foto: Bengt Sigvardsson

Ute på hal is

Välj rätt skor för rätt väder, använd reflex och halkskydd eller gångstavar. Dessa praktiska tips gav kampanjen "Hur hålls vi på benen" i ett plusgradigt november. Varje år uppsöker 50 000 fotgängare vård på grund av att de halkat och skadat sig.

– Varje vinter är det samma problem, en del av vägen och en del av övergångsstället är sandad, andra delar är det inte.

Orden är Keijo Lehtinens. Han är själv synskadad, ledare för klubbverksamhet för synskadade och en av dem som kom till tals på ett rörlighetsevenemang som ordnades i Kampens köpcentrum i november senaste år.

Vinterföret är ett veritabelt gissel som leder till höga kostnader för både privatpersoner och staten. Enligt kampanjmaterialet beräknas att kostnaderna för vården av dem som halkat och skadat sig är fem gånger högre än kostnaderna för underhållet av vägbanorna.

Sandning ett problem

Risken att falla och skada sig blir större ju äldre man är, och samtidigt blir följderna allvarligare. Har man dessutom ett rörelsehinder kan ett isklätt vägparti bli en total överraskning. För Keijo Lehtinen börjar detta bli vardag.

– Jag miste synen för fem år sedan. Plöts-

ligt hade jag ett helt nytt liv att anpassa mig efter. Man behöver humor och en positiv attityd, säger Keijo Lehtinen.

Lehtinen berättar att han har fallit omkull till följd av halkan ett par gånger, men aldrig skadat sig allvarligt. Förutom platser med partiell sandning nämner han buss-tröskeln som ett av de större hindren. Han lyfter kappen över tröskeln och det går

Detta kan DU göra när det är halt:

Välj rätt skor efter rätt väder.
Använd halkskydd, de ökar friktionen mellan skosulan och vägytan med 50 till hundra procent
Använd alltid reflex
Var försiktig då du rör dig
Håll dig i god kondition. Ditt balanssinne och dina muskler ska vara i skick.
Meteorologiska institutet erbjuder prognos av fotgängarvädret på sin hemsida för dem som har tillgång till informationen.

Då är halkrisken störst:

Så kallat nollföre
 Snöfall efter en varm period följt av
 kallare väder
 Is som är snötäckt
 Underkylt regn
 Svartis, alltså halka efter frostnätter på
 hösten
 Våta löv
 Mörker

bra, men om själva tröskeln är hal är olyckan lätt framme när han själv stiger på. Som hjälpmedel vid halt väglag använder Keijo halkskydd som fästs på skorna. Han har dessutom en stadig käpp med vass ända som hjälper honom att få fäste. Om den allmänna rörligheten berättar Keijo Lehtinen att det fanns en osynlig rörlighetströskel under den första tiden.

Halkskydd för alla

– Det första året som synskadad var det svårt att våga sig ut utanför fyra väggar. Först rörde jag mig mycket på vana, kända platser, men nu har jag försökt glömma de hinder som finns i omgivningen.

Halkskydd till skorna får man till exempel från skomakaren. Man bör då ta med sig de skor som ska ha skydd för att kunna prova ut dem individuellt. Om man väljer fel sorts skydd kan skorna till och med bli ännu halare. Det finns många olika sorters halkskydd: sådana som fästs under klacken, halksulor som fästs vid skon och dubbar som fästs vid skosulan.

■ Keijo Lehtinen har nu försökt glömma de synliga och osynliga hinder som finns i omgivningen.

– Halkskydd är något för alla åldrar, inte bara en fråga för seniorer, påtalar Joona Vuorenperä från Försäkringsbolagens Centralförbund.

Text och foto: Sofia Stenlund

Majblomman fick konstverk

Jan-Erik Anderssons interaktiva helhetskonstverk för Majblommans seniorhem i Helsingfors Det eviga ljushavet över det ljudande golvet invigdes den 28.11.2006. Det eviga ljushavet över det ljudande golvet är ett beställningsverk av Stiftelsen Pro Artibus, som deponerar konstverket i Majblommans 80 meter långa förbindelsetunnel som sammanbinder seniorhemmets gamla del med den nya.

Jan-Erik Anderssons interaktiva helhetskonstverk för Majblommans seniorhem i Helsingfors Det eviga ljushavet över det ljudande golvet invigdes den 28.11.2006. Det eviga ljushavet över det ljudande golvet är ett beställningsverk av Stiftelsen Pro Artibus, som deponerar konstverket i Majblommans 80 meter långa förbindelsetunnel som sammanbinder seniorhemmets gamla del med den nya.

På en skena i taket längs hela tunneln finns ljushavet, ett 60 tal lampor inköpta i second hand-butiker. Invånarna i seniorhemmet kan sätta upp sina egna lampor på de tomma platserna för att göra konstverket interaktivt. Lamporna anknyter till Anderssons barndomsminnen av lampbutikerna på 50 talet, som på ett magiskt sätt lyste upp det annars så dystra stadslandskapet.

På tunnelgolvet har Andersson gjort en serie figurer som symboliserar livets grundenergier; kärlek, ätande, sökande. De 12 figurerna är datorutskurna i olivfärgade linoleummattor. Under varje figur finns en hållighet täckt av en aluminiumplatta vilket ger ett eko då man stiger på figuren. Sålunda kan man samverka med konstverket och framkalla olika ljud - konstverket är fokuserat på att kunna upplevas även av de synskadade som bor i hemmet. Vid planerandet av belysningen har synskadades

■ En åttio meter lång tunnel utgör basen för Jan-Erik Anderssons konstverk.

behov beaktats i såväl den allmänna som punktbelysningen. Andersson har haft ett fruktbart samarbete med Majblommans arkitekt Stefan Ahlman i utförandet av konstverket.

Framgång för finländsk taktil barnbok

Aune Rintalas barnbok "Hiiri kissalle räätälinä" vann första pris i den internationella tävlingen för taktila böcker i november i fjol. Enligt domarkårens omnämnande var boken i utförandet ett detaljerat konstverk och till innehållet både rolig och sorgsen.

Bland 92 taktila barnböcker från åtta olika länder avgick finländska Aune Rintala med segern i sin klass. Finland har tidigare fått flera hedersomnämningar, men i november, när tävlingen ordnades för sjunde gången, blev det äntligen vinst.

En taktil bok är en bok som du både kan känna och titta på. Bilderna är tydliga med starka färger, och samtidigt är de illustrerade med olika material som ska stöda både berättelsen och hjälpa till att läsa och förstå historien. Böckerna används för synsvaga barn, men också för barn med andra lässvårigheter. Texterna är även tryckta i punktskrift.

Boken "Hiiri kissalle räätälinä" tävlade i avdelningen för böcker i genren kulturarv. Den internationella tävlingen går under namnet Tactus, och dess mål är att öka samarbetet kring produktion och utveckling av taktila böcker. I juryn ingår experter från åtta länder. Så här sa juryn om boken:

– Hiiri kissalle räätälinä är som ett konstverk. Folksagan är vacker eftersom den samtidigt är både rolig och sorgsen. Med sin detaljrikedom är boken lämplig även för äldre barn.

■ En illustration från boken "Hiiri kissalle räätälinä". Bilderna kännetecknas av olika former, ytor och färger.

I den öppna klassen vann en bok från Tjeckien. De vinnande böckerna trycks upp på fem olika språk och sprids till de deltagande åtta länderna: Frankrike, Storbritannien, Belgien, Finland, Tyskland, Italien, Tjeckien och Holland. Av deltagarna i juryn var hälften synskadade. Finland representerades av Irmeli Holstein från Celia samt Paulina Hannus som du kan läsa mer om i detta nummer av Finlands Synskadade.

Text: Sofia Stenlund
Foto: Sanna Schildt

Ögonskydd räddar ögon

I Finland sker årligen cirka 50 000 olyckor som leder till ögonskador. Hälften av dem sker i arbetslivet, den andra hälften i trafiken och under fritiden. En del av dem leder till bestående synskador.

■ Här utdelas skyddsglasögon till eleverna i KSS. Till vänster syns FSS r.f:s informatör Arto Vanhanen.

Sportgrenar såsom ishockey, bollspel och boxning kan förorsaka ögonskador. En av våra NHL-spelare, Saku Koivu, fick senaste år en ögonskada då motspelarens klubba träffade hans öga. Skyddsvisir vid ishockeyspel borde vara obligatoriskt i alla åldrar. En hård snöboll som träffar ögat kan skada det. Samma gäller knytnävsslag i ansiktet. Stänk i ögonen av frätande kemikalier kan också ge allvarliga ögonskador. Dessa kan förhindras med skyddsglasögon. Förutom nämnda faror vill synskadeförbunden i Finland påminna om vikten av att använda solglasögon ända från unga år. De skyddar mot UV-strålning och hindrar därmed uppkomsten av starr och förtvining av ögats näthinna.

Fyrverkerier orsakar ögonskador

I Finland avfyras varje nyårsafton raketer för 20 miljoner euro. Ögon, fingrar och öron är alltid i riskzonen vid fyrverkerier. Efter nyårsnatten år 2006 behandlades ett tjugotal ögonskador i våra sjukhus. Enligt statistiken är personer i åldern 18-25 år mest utsatta för olyckor. Åldersgränsen för inköp av nyårsraketer är 18 år. Mindre smällar av olika slag, som till exempel ser-

pentinsmällar får säljas till tolv år fyllda. En nyligen utförd undersökning i Finland visar att bara en tredjedel av både dem som avfyrar raketer och dem som ser på använder skyddsglasögon. De tester som säkerhetsteknikcentralen i Finland har genomfört visar att skyddsglasögonen ger ett gott skydd då de används.

Förutom avsaknad av skyddsglasögon förorsakas ögonolyckor på grund av avfyrarens okunskap, slarv och alkoholpåverkan. Raketer som avfyras exempelvis från tomflaskor kan lätt få en helt felaktig riktning då flaskan faller av raketens starka rekylkraft. Senaste nyårsafton landade en raket i en barnvagn varvid en treårig pojke skadades. I ett annat fall styrde en raket rakt genom ett tredubbelt fönster in i ett vardagsrum där "Himmelens Djävul" krockade med innerväggen, exploderade och antände rummet. I sin kampanj mot ögonskador förorsakade av fyrverkeripjäser gick Synskadades Centralförbund i Finland ut för en tid sedan med mottot "Läs bruksanvisningen så länge du ser". I vårt land säljs 1200 olika fyrverkeripjäser vilka alla bör vara testade och godkända. Skyddssystem vid fyrverkerier kommer att enhetligas i Europa år 2007 med EU-direktiv.

Skolelever fick skyddsglasögon

När jag som förbundsordförande för Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. (FSS r.f.) år 1999 deltog i den isländska synskadeorganisationens 60-årsjubileum i Reykjavik fick jag veta att organisationen hade börjat dela ut skyddsglasögon till skolelever inför nyårsfesternas fyrverkerier. Denna värdefulla aktivitet beslöt jag att i framtiden även försöka realisera i Fin-

land. Då FSS r.f. år 2006 firade sin 60-åriga verksamhet, tyckte jag att tidpunkten var lämplig att verkställa idén. Som medlem i intressebevakningsutskottet inom FSS r.f. framlade jag min plan om utdelning av skyddsglasögon till elever i finlandssvenska skolor. Utskottet gav grönt ljus för projektet.

Start i Kotka Svenska Samskola

Kotka Svenska Samskolas (KSS) elever var de första som tilldelades skyddsglasögon. De sponsorerades av försäkringsbolaget Veritas i Finland. Den elfte december i fjol hade skolans 190 elever och ett antal lärare bänkat sig i festsalen för evenemanget. Före utdelningen höll jag ett anförande om synskador, deras orsaker, följder och hur man undviker dem. "Använd skyddsglasögon så kan du även nästa år njuta av fyrverkerier", var FSS r.f:s hälsning till eleverna. De närvarande fick veta att utdelningen är ett led i FSS r.f:s 60-årsjubileum. De fick även information om FSS r.f. som kontakt-, intresse- och serviceorganisation för alla finlandssvenska synskadade. Förutom skyddsglasögon tilldelades varje elev en broschyr från Säkerhetsteknikcentralen innehållande tips vid raketavfyrning samt broschyren "Så här kan du hjälpa oss synskadade" från FSS r.f. Det var en stor ära för mig att dela ut de första skyddsglasögonen i KSS där jag själv varit lärare i biologi och geografi. Händelsen i skolan uppmärksammades av två tidningar och ett radioprogram.

Text: Arto Vanhanen, FM
Foto: Niklas Sandström

Svårt för handikappade att få jobb

Den ekonomiska högkonjunkturen under millennieskiftet lyckades inte fånga upp tillräckligt många långtidssjukskrivna eller handikappade. Även om anställning och inkomst blev bättre försvagades deras proportionella position i relation till den övriga befolkningen. Denna uppgift är baserad på en undersökning som gjordes mellan åren 1995 och 2002 och är ett samarbete mellan Lapin Yliopisto, Stakes och Folkpensionsanstalten.

Undersökningen visar att fall av sjukdom eller handikapp i många fall leder till en invaliditetspensionsprocess och dessutom innebär att dessa personer hamnar utanför arbetsmarknaden.

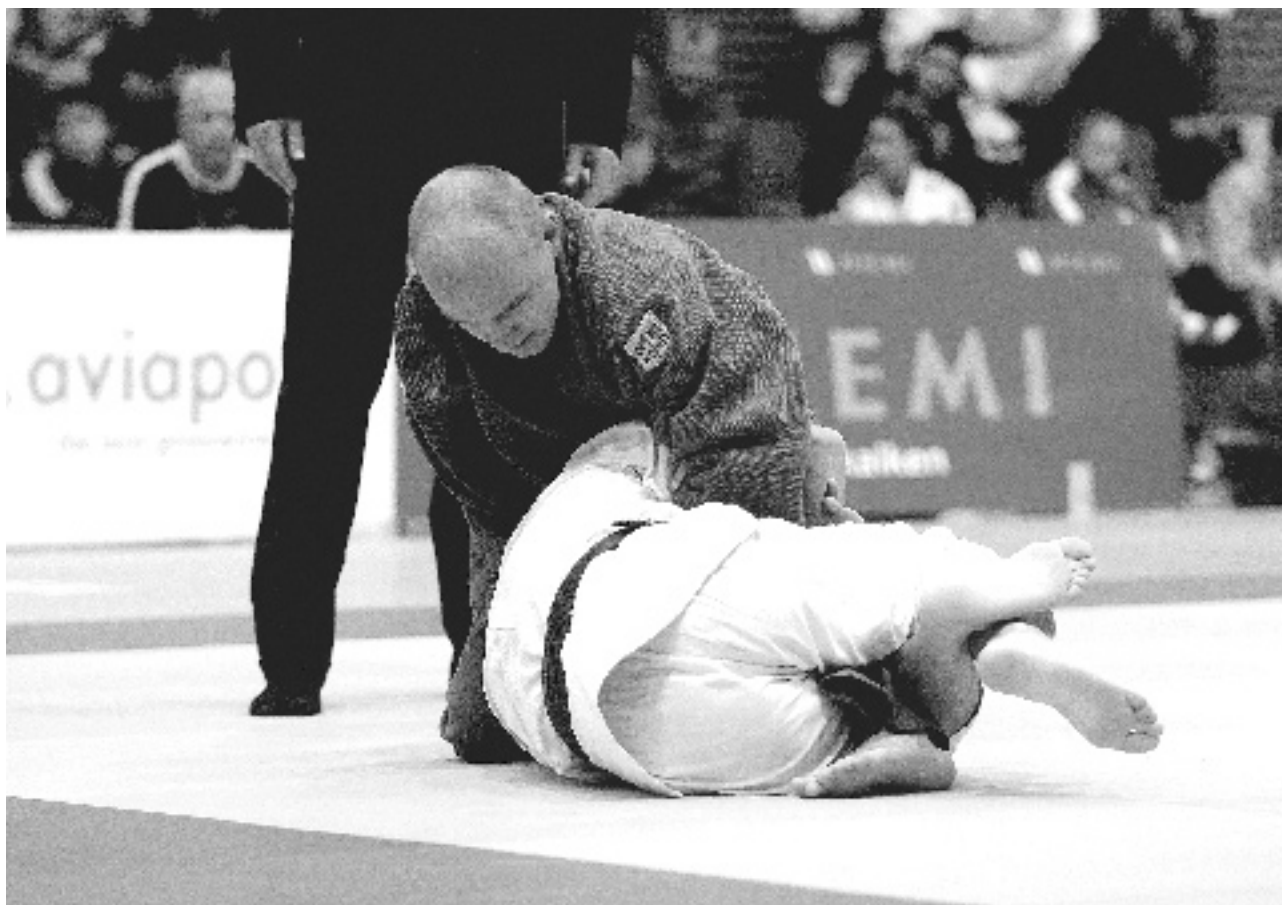
Det är ovanligt att man efter sjukdom återvänder till arbetslivet. En betydande del av alla de som har en diagnostiserad skada eller sjukdom pensioneras efter en kort tid. År 2002 arbetade var femte av de 25- till 64-åringar som beviljats invalidavdrag. Deras relativa sysselsättningstal var 17 procent, då motsvarande siffra för den övriga befolkningen i samma åldersgrupp var 71 procent.

Undersökningen visar att man i arbetslivet behöver utbildningspolitiska åtgärder. Även bransch och byte av arbetsuppgifter borde ges bättre stöd. Dessutom borde staten uppmuntra arbetsgivare att vidta rimliga åtgärder för att trygga handikappades arbetsmiljö, samt uppmuntra arbetsgivarna att anställa handikappade genom att kompensera eventuella utgifter.

Om handikappbidraget skulle reformeras kunde det hjälpa unga handikappade in på arbetsmarknaden samt hjälpa medelålders handikappade att bli kvar på arbetsmarknaden.

Av samtliga handikappade och långtidssjukskrivna angav drygt 80 procent invaliditetsprocent 100 i beskattningen. De flesta av dem fick invaliditetspension. En stor del av dessa personer hade insjuknat eller invalidiserats på arbetsplatsen. Invaliditet definierades inte bara enligt skada eller hur allvarlig sjukdomen är, utan även enligt en värdering av skadans inverkan på arbetsförmåga och att fungera i arbetslivet.

Undersökningen heter Uuden alussa vai umpikujassa? och är sammanställd av Ritva Linnakangas, Asko Suikkanen, Victor Savtschenko och Lauri Virta. Undersökningen finns att läsa i sin helhet på Stakes hemsida i pdf-format. Man kan också beställa den från deras bokhandel.

■ Judo är en av de grenar där man nått långt på jämställdhetsfronten.

Idrott för alla

Idrotten ska vara öppen för alla, menar ett nytt projekt som inleds nästa år. Projektets tre huvudsakliga arbetsområden är utbildning, rekrytering och konsultering, allt för att göra all idrott och sport till en rekreativ form som kan utnyttjas av alla.

– Min storebror orkade inte träna mig mera, så jag ringde idrottsföreningen i Tusby. De sa bara: välkommen! berättar 14-åriga Ronja Oja som är synskadad och tränar löpning på kort distans. För alla är processen inte lika enkel och det ska projektet råda bot på. Vissa idrottsgrenar och -föreningar har kommit längre

än andra när det gäller idrott anpassad för alla. Till exempel kampsporten judo har nått långt när det gäller sina instruktörer och verksamhet.

– Var femte av våra föreningar, eller cirka 25, ordnar specialanpassad judo, berättar Pekka Lehdes från Suomen Judoliitto.

Just idrottsformen judo är populär speciellt bland synskadade som har regelbunden verksamhet. **SS**

Meddelanden

Sjukhusdrama vann hörspelspris

Sakari Kirjavainens produktion "Kemiaa" vann årets hörspelspris 2006. Kirjavainen har både skrivit och redigerat pjäsen som utspelar sig på en drogavvänjningsklinik. Priset utdelas av ett hörspelsråd som består av blinda eller synsvaga med intresse för litteratur och hörspel.

Priset, som går under namnet sokeain kuunnelmapalkinto, delades ut den 11 januari i år. Priset delas ut årligen sedan 1968 och tilldelas en av Rundradions Radioteaters premiärpjäser. Ljudplaneringen till det vinnande bidraget är utfört av Ari Mursula. – Sakari Kirjavainen har skapat ett spännande hörspel, där man med underhållande inslag lyfter fram allvarliga samhällseliga problem, lyder ett utdrag ur rådets uttalande.

Arbete med konvention fortskrider

Den 13 december klubbade FN's Generalförsamling den åttonde konventionen om de mänskliga rättigheterna, utan omröstning,. Denna konvention kommer att bli internationell lag då 20 länder förbundit sig att följa konventionen. Konventionen är en tematisk konvention och handlar utslutande om de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättningar. Man beräknar att det I världen finns 650 miljoner personer med funktionsnedsättningar som kommer att få särskilt skydd

av konventionen, men mest av allt, omfattande rättigheter till en mängd insatser i form av stöd, service, anpassningar, tillgänglighet och rätt till information genom allehanda medier, inklusive punktskrift med mera.

Vintertemaläger på Seitaranta

I mars ordnar FSS ett vintertemaläger på Seitaranta i Rovaniemi landskommun. På programmet finns bland massor av olika uteaktiviteter. Vattengymnastik, lätt gymnastik, trevlig samvaro och utfärder hör också till programmet.

Tid: söndag till lördag 25-31 mars.

Deltagaravgift: 250 euro/person.

Sista anmälningdagen är fredagen den 23 februari.

Anmälningar och förfrågningar tas emot på FSS kansli av Tina på 09-6962 3010 eller e-post tina.dunderfelt@fss.fi.

För få samtal till Linjaari - upphör i juli

Hur ska jag bäst hjälpa min fru som har börjat se sämre? Vilken verksamhet har synskadeföreningarna i min hemkommun? Vilka hjälpmedel finns det om jag ser lite suddigt?

Så kunde några simulerade samtal till telefonservicenumret Linjaari låta. Telefonservicen är nämligen avsedd för personer

som vill ha hjälp och råd med synskade-relaterade frågor. Både sådana som själva upptäckt nedsatt syn och deras anhöriga har kunnat ställa sina frågor.

Den första tisdagen varje månad har svenskspråkiga informatörer svarat på frågorna, övriga telefontider har tjänsten fungerat på finska. Från och med juli 2007 upphör den avgiftsfria telefontjänsten att fungera helt. Beslutet krävde dock en omröstning, och med rösterna 16-5 beslöts att servicen läggs ned enligt styrelsens beslut. – Tjänsten avslutades närmast på grund av att det varit så få samtal. Vi har helt klart kommit underfund med att de synskadades anhöriga söker information från många andra medier nuförtiden, som

till exempel på Internet, menar Markku Möttönen som är ansvarig för medlems-tjänster på Synskadades Centralförbund. Telefonlinjen beslöts upphöra i samband med att Centralförbundets verksamhetsplan reviderades. En annan viktig anledning är att det är svårt att rekrytera frivilliga som har möjlighet att dejourera. Hur kommer då informationsbehovet att täckas?

– I princip erbjuder synskadeföreningarna motsvarande tjänst också annars, den enda skillnaden är att samtalet till synskadeföreningen inte är gratis. Dessutom fungerar e-post-adressen linjaari@nkl.fi fortfarande, berättar Möttönen.

Text: Sofia Stenlund

Meddelanden från distriktet

Åbolands Synskadade

Åbolands Synskadade håller februari månads **medlemsträff** lördagen den 17.2. kl. 14.00 på Seniorstugan, Elmgrensvägen 2, i Pargas. Program och kaffeservering. Åboborna anmäler sig till Marita, tel. 2315135. Väl mött på träffen.

Föreningen håller **minnesträning** med Una Wicklén torsdagarna den 8 och 22 februari med början kl. 14.30. Kaffeservering. Pargasborna anmäler sig till Harriet, tel. 4584665. Kom med och friska upp minnet, det lönar sig! Styrelsen.

Svenska synskadade i mellersta Nyland

Nyheter från höstmötet: Till ordförande återvaldes Carola Blomstedt och till vice-ordförande Magnus Nyström.

Som ny styrelsemedlem valdes Ebba Durchman. Dajlis Lindqvist återvaldes till styrelsen.

Som övriga medlemmar fortsätter Gun-Maj Silander och Carola Jarding.

Måndagsträffar varje måndag, prog. kl. 13-14 på Tian, Fredriksg. 35 B 10 i Helsingfors.

5.2 Natur och miljö r.f, Bernt Nordman

12.2 Daisy presentation, FSS Sune Huldin

19.2 Sportlov, ingen träff

26.2 Celia bibliotekets nyheter i talböcker, Minna von Zansen

Boccia-spelarna håller paus, men fortsätter igen i april. Motionscykel och roddmaskin finns på verksamhetscentret Tian för medlemmarnas användning.

Vi har reserverat 16 st. biljetter (30 euro) till Svenska Teaterns **musikal** The Sound of Music, måndagen den 19 mars kl.18.00. Reservera din plats via Tiina på Tian.

Föreningen har ett antal **frivilliga medhjälpare** som fungerar som ledsagare för synskadade. Du beställer syntjänsten från Tian, kansliet, helst två dagar före den dagen då du behöver ledsagning. Led-sagaren har tystnadsplikt och tjänsten är avgiftsfri för dig som behöver ledsagning.

Svenska synskadade i Västnyland

Svenska synskadade i Västnyland r.f. samlas till månadsträff lördagen den 10 februari 2007 kl. 13.00 i verksamhetscentret Lyan, Prästängsgatan 12, Ekenäs.

Taina Johansson talar under rubriken "Minnesträning". Vi får kaffe med dopp.

Transporten sker i vanlig ordning. Anmäl dig senast torsdagen den 8 februari till Bjarne, tfn 040-544 8313 eller till Birgitta tfn 019-241 1233. Varmt välkommen! Styrelsen.

Inbjudan till grundkurs i punktskrift

Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf. ordnar en grundkurs i punktskrift. Kursen omfattar totalt tre veckor.

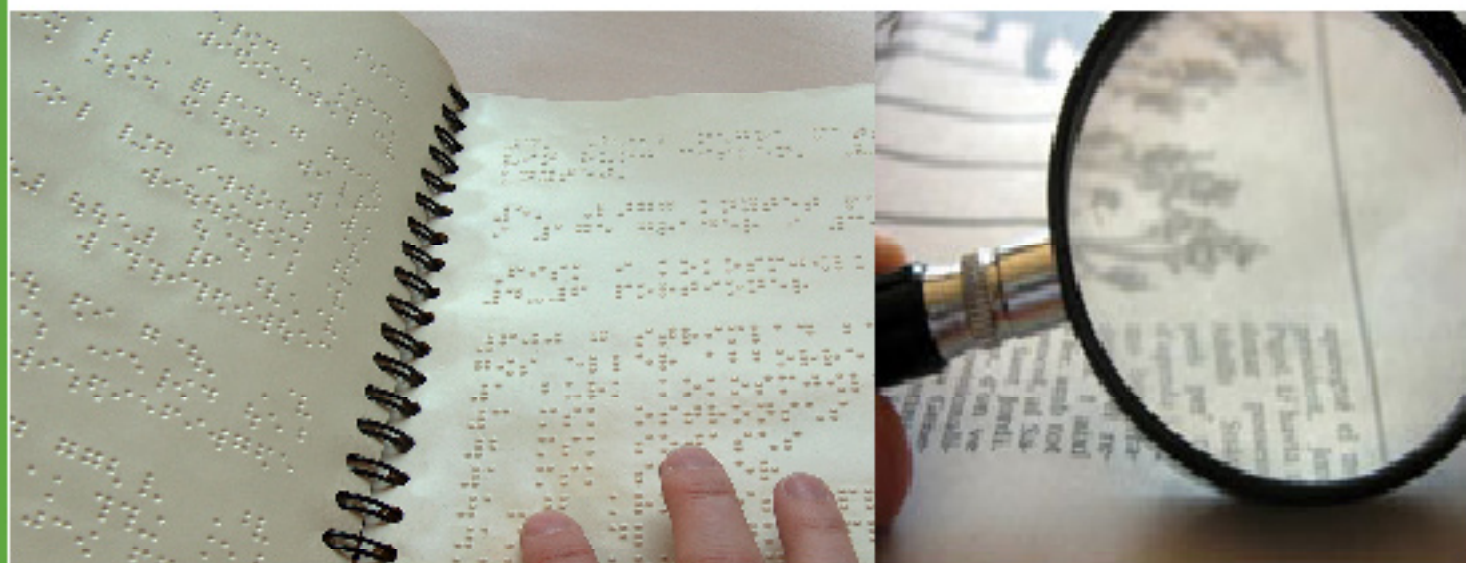
Den första kursveckan blir 16-20 april, den andra 4-8 juni och den tredje kursveckan blir 24-28 september. Kursplats är Kristliga folkhögskolan i Nykarleby.

Kursen förutsätter inga förhandskunskaper i punktskrift. Det enda som behövs är ett intresse för att lära sig punktskrift. Kursen är avgiftsfri för deltagarna.

Anmälningar tas emot av Tessa Bamberg, tel. 09-6962 3024 eller gsm. 050-462 3181. Sista anmälningdag är onsdagen den 28 februari.

Hjärtligt välkommen med!

FSS punktskriftsarbetsgrupp

Må Bra - Kropp&Själ

Seminarie för alla FSS kvinnor den 14 februari!

Målsättningen är att lära sig börja använda våra två ypperliga verktyg, kroppen och sinnet, på ett naturligt och effektivt sätt genom enkla övningar för kroppsmedvetenhet, andning, koncentrationsförmåga och närvaro. Detta för att skapa ökad känsla av välbefinnande.

Seminariet ordnas av FSS kvinnogrupp för ordinarie medlemmar i samarbete med Svenska Studicentralen och kursledare är Gabriella Tengström och Kristoffer Kuusakoski från GK-BodyMind.

Tid: onsdagen den 14 februari 2007 med början klockan 9:30
med kaffe

Plats: 'Mellis' verksamhetscenter, Fredriksgatan 35 B 10 i Helsingfors

Pris: 15 euro; i priset ingår program, resor, mat och kaffe

Anmälan: senast 7 februari

till FSS kansli tfn nr 09-696 2300, e-post tina.dunderfelt@fss.fi

15 stycken ryms med i gruppen och enligt den ordning som
anmälan kommit in.

Närmare info får du av [Susanna Antell](mailto:susanna.antell@fss.fi) tfn nr 09-6962 3026,
e-post susanna.antell@fss.fi

Välkommen! Önskar FSS Kvinnoarbetsgrupp

